

Waldorfská škola

Na otázky odpovedá Marián Czére, učiteľ.

1/ V čom je vaša škola iná ako ostatné?

Metodologické a didaktické rozdiely

Dieťa a jeho vek je určujúci faktor výberu a tvorby učebnej látky. V rannom veku didaktické nástroje pedagóga vychádzajú zo schopnosti dieťaťa napodobňovať dospelého.

V období školskej dochádzky je výchovným princípom autorita dospelého (učiteľa, rodiča...). V období školskej dochádzky (cca do 12. roku dieťaťa) sa prostredníctvom učebnej látky oslovuje predovšetkým obrazotvornosť dieťaťa. S rastúcim vekom stúpa kognitívna náročnosť a požiadavky na uchopenie, reprodukovanie a praktické využitie pojmov. Prevládajúci spôsob je zážitkové učenie sa, cieľavedomá práca so zabúdaním a rozpomínaním v rámci 4-týždenného „epochového vyučovania“. Vo vyšších ročníkoch stúpajú nároky na samostatnú prácu žiaka, dôležitým princípom práce je rytmus a opakovanie. Rozprávanie príbehov je dôležitou súčasťou pedagogickej práce učiteľa. Absentuje známkovanie a tradičné školské pomôcky, resp. ich výber je rozhodnutím učiteľa.

Filozoficko-pedagogický rámec waldorfskej školy

Waldorfská škola vznikla a vychádza z antropozofického poznania človeka, pedagogická práca učiteľa je zároveň nevyhnutnou výskumnou úlohou v zmysle ďalšieho poznávania jemu zverených žiakov. Tým učiteľ nadobúda pedagogický takt, potrebný pre každodennú prácu s deťmi a mládežou. Učiteľ je slobodný tvorca kurikula v zmysle takto vedeného poznávacieho procesu.

Časopriestorové odlišnosti

„Epocha“ v trvaní asi 120 min. je základnou časovou jednotkou vyučovania, hlavné predmety daného ročníka sa učia v 4-týždenných epochách.

Psychohygienická zásada vyučovania: v ranných časoch sa vyučujú kognitívne predmety (M, Sj, Pr, F, Ch), potom rytmické (cudzie jazyky, hudba, eurytmia) a napokon okolo obeda a poobede zručnostné aktivity (Vv, ručné práce, Tv, formové kreslenie...)

Vizuálne odlišnosti

Premyslené a odôvodnené používanie farieb a tvarov v interiéri, tzv. mäkký charakter architektoniky waldorfskej školy, dôraz na esteticko pri vedení a úprave zošitov, triednych tabúl, triednej a školskej dekorácie. Od prvého ročníka používanie písacích potrieb:

voskových kvádkov, voskoviek, hrubých trojhranných pasteliek. Pero dostáva dieťa až v 2. ročníku

2/ Koľko žiakov je maximálne v jednej triede?

Nemáme stanovené maximálne počty, v súčasnosti je priemer 21 žiakov na triedu. Niektoré triedy majú už naplnené stavy.

3/ Pracujú u vás len kvalifikovaní učitelia?

Kvalifikovanosť waldorfského učiteľa znamená mať okrem klasickej pedagogickej aprobácie i 3-ročné vzdelávanie vo waldorfskej pedagogike, vrátane zahraničných stáží a zácvikovej praxe. Škola tieto náročné požiadavky spĺňa takmer na 100%. Takmer všetci učitelia sú zároveň v procese ďalšieho vzdelávania, či už v rámci jednotlivých predmetov alebo vo pokračujúcich seminároch vo waldorfskej pedagogike.

4/ Od ktorej triedy sa učitelia na vyučovaní jednotlivých predmetov striedajú?

Špecifikom waldorfskej školy je, že trieda je vedená tzv. triednym učiteľom. Ten neučí všetky predmety, ale má na starosti tzv. hlavnú epochu dňa (ranná dvojhodinovka). Triedny učiteľ vedie triedu niekoľko rokov (spravidla do 7. ročníka). Okrem toho sú od prvého ročníka v triede ďalšími vyučujúcimi učitelia cudzích jazykov, ručných prác, eurytmie, príp. i ďalších predmetov. Rozhodnutie o ďalších vyučujúcich v triede prijíma triedny učiteľ v spolupráci s učiteľským kolegiom.

5/ Ako pristupujete k nadaným deťom?

Waldorfská škola si dáva za cieľ vytvoriť stimulujúce prostredie pre žiakov. Bohatstvo tvarov, farieb a materiálov je zjavné už pri prvej návšteve školy. Základným princípom práce učiteľa so žiakmi je univerzálnosť prístupu. Učiteľ má osloviť svojich žiakov vo všetkých zložkách (temperament, charakter, konanie, myslenie, cítenie). To je v určitom protiklade k jednostrannému zameraniu a predčasnej špecializácii, ktorá by neskôr viedla k odmietnutiu zo strany žiaka. Školu navštevujú aj deti mimoriadne nadané, ktoré sú vychovávané a vedené smerom k všestrannému rozvíjaniu osobnosti v atmosfére tvorivej spolupráce. Dôsledkom takéhoto prístupu (avšak nie hlavným cieľom) je potom subjektívne vysoká spokojnosť dieťaťa s takto uskutočňovanou pedagogikou.

6/ Aké jazyky sa deti učia a od ktorej triedy?

Od prvého ročníka sa žiaci oboznamujú s dvoma cudzími jazykmi (angličtina, nemčina). V zmysle príslovia „Koľko jazykov poznáš, toľkokrát si človekom“ vníma waldorfská pedagogika prínos cudzích jazykov najmä ako proces kultivácie duševného života dieťaťa tým, že sa vžíva do pojmových obsahov cudzej reči. Žiaci sú tým vedení aj k rešpektu voči iným národom. Spôsob výučby jazykov sa s rastúcim vekom mení:

- V nižších ročníkoch sa učiteľ sústreďuje na rytmus, základnú náladu na hodinách jazyka, osvojenie pasívnej slovnej zásoby z blízkeho okolia dieťaťa. Cieľom nie je naučiť sa konverzovať, ani systematizácia gramatiky. Deti vedia mnoho básničiek, pesničiek, konverzačných hier. V prvých troch ročníkoch nepostupujú písomný prejav.
- Od 4. ročníka pristupuje gramatika, písomný prejav a výučba jazyka sa viac „akademizuje“. Od 5. ročníka pristupuje ďalší cudzí jazyk (napr. ruština).
- **7/ Do koľkej funguje školský klub?**

Organizácia dňa v škole prebieha nasledovne:

- 7.30-8.30 – ranný klub
- 8.30-10.30- vyučovacia epocha
- 11.00-15.00- ostatné predmety (závisí od ročníka)
- poobede – školský klub do 17.00 hod. (pre prvákov do 16.00 hod.).

8/ Aké mimoškolské aktivity ponúkate na pôde vašej školy?

V súčasnosti je krúžková činnosť na škole pozastavená.

9/ Na aké zameranie/predmety kladiete dôraz?

Hlavným cieľom pedagogiky waldorfských škôl je celostná výchova dieťaťa. Učebný plán je tvorený v rovnováhe poznávacích predmetov, umeleckých a praktických aktivít a predstavuje základný rámec pre tvorivú prácu učiteľa s triedou.

10/ Ako riešite konfliktné situácie, ktoré vznikajú medzi deťmi?

Postupy pedagógov v prípade konfliktov sú popísané vo vnútornom poriadku školy, ktorý si môžete stiahnuť na internetovej stránke školy. Všeobecne platí, že prístup učiteľa závisí od vzniknutej situácie a veku dieťaťa, používame verbálne (rozhovor, príbeh s poučením, dohovor) i neverbálne postupy (napr. korekčné kreslenie).

11/ Spolupracujete so psychológom alebo ďalšími odborníkmi?

Škola zamestnáva špeciálneho pedagóga, arteterapeuta a pravidelne spolupracujeme so psychológom. Úlohou týchto pomáhajúcich profesií je

monitorovanie, diagnóza, a vedenie terapeutického procesu so žiakmi, ktorý pomoc potrebujú.

12/ Koľko domácich úloh dostáva dieťa v tej – ktorej triede?

V prvých dvoch ročníkoch takmer žiadnu. Neskôr sa vypracovanie úloh stáva súčasťou stále samostatnejšieho vedenia žiaka; napr. v 3.-4. ročníku dostávajú žiaci úlohu 2-3x týždenne.

13/ Musí dieťa nastúpiť do vašej školy špeciálne pripravené (jazykovo, znalosti a pod.)?

Nie.

14/ Aké „výcviky“ ponúkate (lyžiarsky, plavecký...) a v ktorom ročníku?

V uplynulých rokoch sme pre všetky triedy ponúkli lyžiarsky a plavecká výcvik, samozrejmosťou sú tzv. „školy v prírode“, ktoré ale plnia určité požiadavky z učebného plánu. Napr. tretiaci majú „školu tradičných remesiel“, štvrtáci putovanie po Slovensku, piatáci sa zúčastnia olympijských hier waldorfských škôl. Škola zabezpečuje aj priestor pre letné denné tábory.

15/ Dá sa vo vašej škole pokračovať na osemročnom gymnáziu?

Naša škola nemá riadené 8-ročné gymnázium.

16/ Aké špecializované učebne a od ktorej triedy sú žiakom k dispozícii?

Vzhľadom k tomu, že máme zatiaľ iba prvých 6 ročníkov (každý rok otvárame jednu prvú triedu), sú špecializované učebné priestory (laboratórium, počítačová učebňa...) v pláne nasledujúcich rokov.

17/ Akú stravu ponúkate deťom v školskej jedálni? Máte vlastnú kuchyňu alebo stravu vozíte?

Stravu vozíme z neďalekej školskej jedálne, momentálne sa v škole prostredníctvom rodičov rozbieha projekt zdravej stravy (desiaty a obedy).

18/ Na čo všetko treba priplácať, resp. aké poplatky sú v škole?

Školné 3100 Sk, jednorázové zápisné 5000 Sk, poplatky za stravu. Žiaci majú zabezpečené takmer všetky učebné pomôcky a potreby (špecifické písadlá, voskovky, pastely, akvarelové papiere a farby, podložky, stojany, knihy, zošity, potreby na pracovné vyučovanie, cudzie jazyky, slovníky, atlasy, pracovné zošity...) Rodičia si zvlášť hradia poplatky za hudobný nástroj, napr. flautu, poplatky za školu v prírode, príp. ďalšie zväčša mimovyučovacie aktivity školy.

19/ Máte kontakt s nejakou zahraničnou školou?

Bratislavská waldorfská škola dostala v roku 2005 ako zatiaľ jediná na Slovensku prepožičaný titul waldorfská škola od medzinárodnej asociácie waldorfských škôl. V tom istom roku sme sa stali členmi Európskej rady waldorfských škôl (ECSWE). Partnerskými školami sú waldorfské školy vo Viedni-Schoenau, vo Vancouveri a Haagu.

20/ Intergujete telesne postihnuté deti?

Nemáme s tým zatiaľ skúsenosť.

21/ Máte nultý ročník?

Nie. V škole pracuje predškolský klub, ktorý pomáha žiakom k bezbolestnému prechodu z prízemia „škôlky“ na poschodie jednotlivých ročníkov školy.

22/ Ako pristupujete k deťom s poruchami správania?

Práca učiteľa s dieťaťom všeobecne vo waldorfskej škole zahŕňa predovšetkým vnútornú individuálnu prácu. Učitelia majú vypracované metódy pravidelnej reflexie práce a vzťahu k jednotlivým žiakom. Základnou platformou je práca v pedagogickom kolégiu, ktorá sa koná raz týždenne. Tam sa riešia všetky základné otázky a problémy pedagogického vedenia tried a školy.

23/ Ako pristupujete k deťom s poruchami učenia (dyslexia, dysgrafia a pod.)?

Odpoveď je podobná, tu však v hojnej miere využívame pomoc ďalších odborníkov (viď vyššie). Škola do určitej miery integruje žiakov do riadneho vyučovania. Rozhodnutie o umiestnení žiaka v triede prináleží triednemu učiteľovi. Všeobecne však treba povedať, že škola nepatrí medzi špeciálno-pedagogické zariadenia.

24/ Ponúka škola deťom mimo obeda aj desiate a olovrant?

V súčasnosti nie. Žiaci si olovrant nosia.

web – stránka: www.iwaldorf.sk/ba

